

Анотація навчальної дисципліни
«Проблема тотожності особистості:
критеріальні й альтернативні тлумачення»

Анотація. Проблема тотожності особистості формується з початком *Нової філософії*, принаймні в емпіризмі, як проблема встановлення критеріїв тотожності особистості, що мають обґрунтувати наявність власної особистісної тотожності. Людина залишається собою в часі протягом власного життя. Це є зрозумілим і загальноприйнятим кожним стосовно себе й інших психічно здорових людей, проте якими умовами, необхідними й достатніми, що і будуть критеріями особистісної тотожності, забезпечується цей факт?

Так, для Дж. Лока пам'ять, а більш загально – свідомість, була таким критерієм. Неслушність пам'яті як критерію тотожності особистості пов'язана із непригаманністю пам'яті ознаки транзитивності, «перехідності»: із «якщо *A*, то *B*; якщо *B*, то *C*» – слідує, «якщо *A*, то *C*». Тобто із «я сьогодні є тотожним собі вчора, а я вчора був тотожним собі позавчора» – слідує, що «я сьогодні є тотожним собі позавчора». Проте стосовно пам'яті із «я сьогодні пам'ятаю себе вчора, а вчора я пам'ятав себе позавчора» – **не слідує**, що «я сьогодні пам'ятаю себе позавчора». Зазначимо, що Д. Г'юм на підставі проблемності встановлення зазначених критеріїв тотожності особистості, заперечував її як таку; визнавав індивідів кожної миті колекцією наявних відчуттів; індивід за оманливою звичкою покладатися на себе, як єдність і послідовність (завдяки пам'яті) цих відчуттів (і їх даних, вражень) нехтують власною нетотожністю.

Подібна постановка проблеми наслідуються аналітичною філософією. У ній про тотожність особистості йдеться як про певну «продовжуваність», «тривалість» чи психологічну, чи тілесну, чи про їх інтегрованість у різноманітних варіантах, у розробку яких залучається метод мисленневих експериментів. З іншого боку, критеріальна нерозв'язність проблеми тотожності особистості приводить до заперечення як її наявності, так і її значущості взагалі.

З іншого боку проблема тотожності особистості виявляється набором проблем, пов'язаних із розумінням суті феномену тотожності чи ідентичності особи; виявляється проблемою особи (self) для самої себе (в т. ч. знанням себе).

В даний навчальний курс залучаються як традиційні підходи різних традицій і дисциплін філософії 20 ст., так і альтернативні підходи. Серед основних авторів, доробок яких є наріжною джерельною базою, варто згадати: Шумейкер (Shoemaker), Парфіт (Parfit), Свінбьорн (Swinburne) та ін.

Мета навчальної дисципліни: дати знання про зміст проблеми тотожності особистості і підходи до її аналізу в сучасній філософії.

Попередні вимоги:

Аспірант/магістр/бакалавр має знати: основний зміст і проблеми сучасної філософії; способи застосування основних категорій та ідей у сучасній теоретичній філософії, місце і роль філософії у формуванні наукового світогляду та сучасної культури; історію теоретичної і практичної філософії.

Аспірант/магістр/бакалавр має вміти: використовувати сучасні філософські категорії та ідеї у дослідженні проблем філософії; мати професійні погляди на розв'язання проблем теоретичної філософії; аналізувати й фахово

застосовувати першоджерела та дослідницьку літературу з теоретичної і практичної філософії.

Змістовні модулі:

Тема 1. «Проблеми» тотожності особистості.

Тема 2. Ментальна і фізична тривалість особистості.

Тема 3. Фізикалізм про тотожність особистості в сучасній філософії.

Тема 4. Заперечення особистісної тотожності.

Тема 5. Особистісна тотожність, ідентичність, знання про себе.

Мова викладання: українська

Рік підготовки, шифр навчальної дисципліни: ВПЗ.05.03; перше півріччя 4-го року навчання.

Кількість кредитів: 3.

Форма заключного контролю: залік.

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 90 годин, у тому числі 42 години аудиторних занять (28 год. – лекційні заняття, 14 год. – практичні заняття), 48 годин самостійної роботи.

Викладач: Лактіонова Анна Валеріївна, доктор філос. наук, доцент, професор кафедри теоретичної і практичної філософії філософського факультету.

Інформація про викладача:

http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/prof_philosophy_dept/47/23/8